

Dėl ugdomojoje veikloje su nepilnamečiais dalyvaujančių asmenų apsaugos

I. Įvadas

1. Šiame dokumente pateikiamos taisyklės dėl viešosios įstaigos „Liepkėmis“ (toliau – Įstaiga) ugdomojoje veikloje su nepilnamečiais dalyvaujančių asmenų apsaugos (toliau - Taisyklės).

2. Šiomis Taisyklėmis siekiama užtikrinti pagarbą ir darnų Įstaigos ugdomojoje veikloje su nepilnamečiais dalyvaujančių asmenų bendravimą; išvengti visų fizinio ar psichologinio smurto apraiškų; užtikrinti tėvų (globėjų) dalyvavimą siekiant šių tikslų; apibrėžti priemones, kurių Įstaiga imsis siekdama aukščiau nurodytų tikslų; apibrėžti Įstaigos veiksmų gaires tais atvejais, kai gaunama žinių apie galimus fizinio ar psichologinio smurto atvejus.

3. Šių Taisyklių privalo laikytis Įstaigos ugdomojoje veikloje dalyvaujantys asmenys.

4. Už šių Taisyklių laikymosi priežiūrą ir kontrolę atsakingas Jaunimo centro direktorius.

II. Šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos

5. **Jaunimo centras** - Įstaigos ugdomieji užsiėmimai nepilnamečiams bei jų tėvams Įstaigos patalpose (Jogailos g. 7-12, Vilnius) bei kiti užsiėmimai (ekskursijos, stovyklos, suvažiavimai, konferencijos, paskaitos, pamokos, kiti užsiėmimai), organizuojami ir įgyvendinami su Jaunimo centro direktoriaus žinia.

6. **Jaunimo centro organizavime ir įgyvendinime dalyvaujantys asmenys** - Jaunimo centro direktorius, vadovai, savanoriai, kapelionas.

7. **Jaunimo centro direktorius** - asmuo, paskirtas Įstaigos valdybos, vadovaujantis Jaunimo centro veiklai ir atsakingas už šių Taisyklių laikymosi priežiūrą ir kontrolę. Jaunimo centro direktorius atsakingas, kad su šiomis Taisyklėmis susipažintų Jaunimo centro vadovai bei savanoriai.

8. **Jaunimo centro vadovas** - asmuo, paskirtas Jaunimo centro direktoriaus, tiesiogiai atsakingas už Jaunimo centro veiklos organizavimą ir įgyvendinimą, kurią vykdo su Jaunimo centro direktoriaus žinia ir laikydamasis jo nurodymų. Jaunimo centro užsiėmimai visada vyksta dalyvaujant bent vienam iš vadovų. Jaunimo centro vadovai yra supažindinami su šiomis Taisyklėmis ir įsipareigoja jų laikytis.

9. **Jaunimo centro savanoris** - asmuo, padedantis vadovams įgyvendinti Jaunimo centro užsiėmimus. Visi savanoriai dalyvauja Jaunimo centro veikloje tik su Jaunimo centro direktoriaus žinia ir pritarimu. Jaunimo centro savanoriai yra supažindinami su šiomis Taisyklėmis ir įsipareigoja jų laikytis.

10. **Skriauda (patyčios)** - tai bet kokios fizinio, emocinio, psichinio, moralinio smurto išraiška raštu, žodžiu, informacinėmis technologijomis arba kitu būdu.

11. **Priekabiavimas** - tai seksualinio pasitenkinimo siekimas vulgariais veiksmais, pasiūlymais ar užuominomis.

12. **Vidinis tyrimas** - Jaunimo centro direktoriaus, Įstaigos direktoriaus arba kitų Įstaigos valdybos įgaliotų asmenų atliekamas tyrimas dėl galimų skriaudos (patyčių) arba

priekabiavimo atvejų. Vidinio tyrimo tikslas yra patikrinti gautų žinių apie galimą skriaudą (patyčias) arba priekabiavimą pagrįstumą ir imtis atitinkamų veiksmų.

13. **Vidinį tyrimą atliekantys asmenys** - Jaunimo centro direktorius ir Įstaigos direktorius, arba kiti asmenys, Įstaigos valdybos įgaliojimai atlikti vidinį tyrimą.

III. Bendravimo Jaunimo centre bendrosios gairės

14. Jaunimo centras siekia suteikti visapusį ir suasmenintą visų Jaunimo centro užsiėmimų dalyvių ugdymą. Ugdomas gebėjimas darniai ir pagarbiai su visais sugyventi. Jaunimo centro veiklos dalyviai saugomi nuo smurtą kurstančių, asmens orumui, laisvei, fizinei ir psichologinei sveikatai žalingos aplinkos ir veiksmų.

15. Jaunimo centras nuolat palaikys ryšį su visų užsiėmimuose dalyvaujančių nepilnamečių šeimomis. Jaunimo centras visada su dėkingumu ir atidumu priima tėvų (globėjų) pasiūlymus dėl ugdomosios veiklos organizavimo ir tobulinimo. Jaunimo centras palaiko ryšį su ugdomuosiuose užsiėmimuose dalyvaujančių nepilnamečių asmenų šeimomis per tėvus (globėjus). Dedamos pastangos bendradarbiauti su abiem tėvais (globėjais).

16. Jaunimo centras užtikrins asmenų privatumo apsaugą. Jaunimo centras laikosi Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo bei kitų asmens privatumo apsaugą reglamentuojančių Lietuvos ir Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų.

17. Muštynių, fizinio ar psichologinio smurto, užgauliojimo atvejais reaguojama nedelsiant. Šiais atvejais Jaunimo centro direktorius arba vadovai atskirai kalbasi su visomis konflikto pusėmis ir imasi priemonių, siekdami užtikrinti tolesnį darnų, pagarbų, draugišką ir pasitikėjimu grįstą bendravimą per Jaunimo centro užsiėmimus. Apie muštynių, fizinio ar psichologinio smurto, užgauliojimo tarp nepilnamečių incidentus informuojami visų konflikto pusių tėvai (globėjai).

18. Jaunimo centro veikloje dalyvaujančių nepilnamečių šeimos visada informuojamos apie vykdomus užsiėmimus. Dalyvavimui užsiėmimuose, kurie galėtų potencialiai kelti pavojaus nepilnamečių asmenų sveikatai, būtinas aiškiai išreikštas tėvų (globėjų) sutikimas.

19. Per Jaunimo centro ugdomuosius užsiėmimus su nepilnamečiais nebus vartojamas alkoholis ir tabakas. Sužinojus apie narkotinių medžiagų vartojimą, laikymą ar siūlymą kitiems - ypač jeigu tai įvyksta per Jaunimo centro užsiėmimus - asmuo nedelsiant atitolinamas nuo Jaunimo centro veiklos su nepilnamečiais.

20. Jaunimo centras imsis priemonių užtikrinti, kad veždami nepilnamečius asmenis transporto priemonių vairuotojai turėtų pakankamą vairavimo patirtį ir įgūdžius. Jaunimo centro veiklos organizavime ir įgyvendinime dalyvaujantys asmenys, vairuojantys transporto priemones vežant nepilnamečius asmenis, bus specialiai atrinkti ir patvirtinti Jaunimo centro direktoriaus.

21. Jaunimo centro veiklos organizavime ir įgyvendinime dalyvaujantys asmenys niekada nekeliaus dviese su nepilnamečiu vieni. Tokia situacija būtų galima tik apie šią situaciją aiškiai pranešus nepilnamečio tėvams (globėjams) ir tik po to, kai gaunamas aiškus tėvų (globėjų) sutikimas.

22. Jaunimo centras, puoselėdamas pažintis ir draugystę tarp ugdomųjų užsiėmimų dalyvių, susipažinimą su kultūra ir su gamta, pagarbą kūriniams, organizuoja suvažiavimus kituose miestuose, išvykas į gamtą bei stovyklas. Per šiuos užsiėmimus veiklos organizavime ir įgyvendinime dalyvaujantys asmenys laikysis šių taisyklių.

- 22.1. Organizuojant stovyklas gamtoje, Jaunimo centras pasirūpins draudimo polisu bei pasiruoš galimiems nelaimingiems atvejams, jeigu būtų reikalinga gydytojo pagalba.
- 22.2. Jaunimo centro ugdomųjų užsiėmimų organizavime ir įgyvendinime dalyvaujantys asmenys niekada nenakvos kambariuose ar palapinėse su nepilnamečiais dalyviais.
- 22.3. Nepilnamečiai asmenys nakvoja po vieną arba po tris ir daugiau kiekviename kambaryje (palapinėje).

23. Bendraudami su klubo nariais ir jų šeimomis, Jaunimo centro ugdomųjų užsiėmimų organizavime ir įgyvendinime dalyvaujantys asmenys visada laikysis šių pagarbaus ir tarpusavio pasitikėjimą ugdančių bendravimo taisyklių:

- 23.1. Visada puoselėjama tarpusavio pagarba, vengiama fizinio kontakto.
- 23.2. Pilnametis Jaunimo centro ugdomųjų užsiėmimų organizavime ir įgyvendinime dalyvaujantis asmuo niekada nepasiliks su nepilnamečiu asmeniu uždaroje patalpoje dviese.
- 23.3. Nepilnamečiai asmenys niekada ir jokių motyvų nebus vedami į Jaunimo centro buveinėje esančio (Jogailos g. 7, Vilnius) bendrabučio miegamąsias patalpas.
- 23.4. Jaunimo centro ugdomųjų užsiėmimų organizavime ir įgyvendinime dalyvaujantys asmenys bei Jaunimo centro ugdomųjų užsiėmimų dalyviai nesinaudos tuo pačiu persirengimo kambariu tuo pačiu metu.
- 23.5. Naudojantis persirengimo kambariu visada bus atskiriami vyresnieji bei jaunesnieji ugdomųjų užsiėmimų dalyviai.
- 23.6. Jaunimo centro ugdomųjų užsiėmimų organizavime ir įgyvendinime dalyvaujantys asmenys kalbasi su nepilnamečiais viešai prieinamoje ir matomoje atviroje vietoje. Jeigu pokalbis vyksta kambaryje, tas kambarys turi būti dažnai kitų asmenų praeinamoje zonoje, o kambario durys turi būti įstiklintos arba paliekamos atviros taip, kad iš išorės visada būtų matomas vidus. Kapelionas klauso išpažinčių klausykoje su grotelėmis arba kambaryje su įstiklintomis durimis taip, kad iš išorės visada būtų matomas vidus.

IV. Veiksmai gavus pranešimą apie galimą skriaudą (patyčias) arba priekabiavimą

24. Kai Jaunimo centro vadovai, savanoriai arba kapelionas gauna duomenų apie galimą skriaudą (patyčias) arba išnaudojimą Jaunimo centro veikloje, reaguojama greitai, išmintingai ir su artimo meile.

25. Vidinis tyrimas pradamas tada, kai gaunama duomenų dėl Jaunimo centro direktoriaus, vadovo, savanorio, kapeliono, Įstaigos valdymo organų narių veiksmų arba dėl ugdomųjų užsiėmimų dalyvių veiksmų. Kiekvienas toks pranešimas ir visi pranešime pateikti duomenys atidžiai įvertinami ir kiekvienas pranešimą teikiantis asmuo yra išklausomas.

26. Pranešimas apie galimą skriaudą (patyčias) yra vertinamas ir tada, kai pateikiamas anoniminis pranešimas. Tokiu atveju, prieš pradėdant vidinį tyrimą, preliminariai įvertinamas anoniminiame pranešime pateiktų duomenų tikėtinumumas (atsižvelgiama į pateiktų duomenų išsamumą, nuoseklumą, pateiktus įrodymus, su nurodomais įvykiais susijusių asmenų paaiškinimus).

27. Apie kiekvieną pranešimą dėl skriaudos (patyčių) nedelsiant informuojami Jaunimo centro direktorius bei Įstaigos direktorius. Apie pranešimą dėl priekabiavimo nedelsiant pranešama Jaunimo centro direktoriui, Įstaigos direktoriui bei Įstaigos valdybai.

28. Vidinį tyrimą atlieka Jaunimo centro direktorius ir Įstaigos direktorius arba kiti Įstaigos valdybos įgalioti asmenys. Tuo atveju, kai kaltinimai pareiškiami pačiam Jaunimo centro direktoriui arba Įstaigos direktoriui, Įstaigos valdyba vietoje apkaltinto asmens paskiria kitą asmenį vidiniam tyrimui atlikti.

29. Jaunimo centro direktorius ir (arba) Įstaigos direktorius kuo skubiau susitinka su pranešimą pateikusių asmeniu (asmenimis). Per susitikimą aptariamos ir, esant reikalui, patikslinamos pateiktų kaltinimų aplinkybės (veiksmų pobūdis, vieta, laikas, kitos reikšmingos aplinkybės).

30. Jeigu pranešimas pateikiamas žodžiu, pranešimo faktas ir jo turinys užfiksuojamas raštu. Pranešimą pateikusių asmens paprašoma pasirašyti ant lapo, kuriame užfiksuojamas pranešimo turinys.

31. Pranešimą pateikusiam asmeniui (asmenims) aiškiai nurodoma, kad pranešimo turiniu bus pasidalinta su asmenimis, įgaliotais atlikti vidinį tyrimą. Be kita ko, nurodoma, kad apie pateiktų kaltinimų turinį bus informuojamas apkaltintas asmuo, Įstaigos valdybos bei dalininkų susirinkimo nariai.

V. Tolesni vidinio tyrimo veiksmai

32. Vidinio tyrimo veiksmis yra siekiama ištirti įvykio aplinkybes, užfiksuoti su įvykiu susijusių aplinkybių įrodymus, nustatytas aplinkybes visapusiškai ištirti, užtikrinti asmenų garbės ir orumo, gero vardo ir asmens privatumo apsaugą.

33. Už vidinį tyrimą atsakingi asmenys veda vidinio tyrimo bylą. Vidinio tyrimo byloje fiksuojami atlikti tyrimo veiksmai bei kiti įrodymai apie su kaltinimu susijusias aplinkybes (elektroninės laikmenos, dokumentai, daiktai ir kita). Saugant su vidinio tyrimo apsauga susijusių asmenų orumo ir privatumo apsaugą, su vidinio tyrimo byla galės susipažinti tik Įstaigos direktorius ir Jaunimo centro direktorius bei kiti Įstaigos valdybos įgalioti asmenys.

34. Kiekvienas atliekamas tyrimo veiksmas fiksuojamas atskiruose popieriaus lapuose, nurodant veiksmą atlikusio asmens vardą, pavardę, veiksmo atlikimo datą, dokumento surašymo datą, atlikto tyrimo veiksmo pobūdį bei nustatytų aplinkybių turinį. Kiekvienas lapas yra pasirašomas vidinį tyrimą atlikti įgalioto asmens.

35. Tais atvejais, kai duomenys apie galimas patyčias (skriaudą) arba priekabiavimą turi Baudžiamajame kodekse numatytų nusikalstamų veikų požymių, Jaunimo centro direktorius pasiūlo nukentėjusiajam ir jo tėvams (globėjams) kreiptis ir į kompetentingas teisėsaugos institucijas. Jeigu to nepadaro pats nukentėjęsysis ar jo tėvai (globėjai), atsakingas teisėsaugos institucijas gali informuoti Įstaigos direktorius. Jaunimo centras visapusiškai bendradarbiaus su teisėsaugos institucijomis.

36. Jeigu kitos institucijos pradeda tyrimą dėl tų pačių kaltinimų, vidinį tyrimą atliekantys asmenys įvertins ir nuspręs, ar prasminga laikinai sustabdyti vidinį tyrimą. Sprendimas priimamas atsižvelgiant į kaltinimų sunkumą, tirtųjų aplinkybių kiekį ir sudėtingumą, būtinumą užtikrinti įtariamo asmens nekaltumo prezumpciją.

37. Atliekant vidinį tyrimą dedamos pastangos atitolinti nukentėjusįjį nuo įtariamo asmens. Visais atvejais užtikrinama, kad nukentėjęsysis ir įtariamasis asmuo nedalyvautų

Jaunimo centro užsiėmimuose tuo pačiu metu. Įtariamasis gali būti atitolintas nuo Jaunimo centro ugdomųjų užsiėmimų iki bus baigtas vidinis tyrimas.

38. Pradėjus tyrimą įtariamam asmeniui paaiškinama, kad visos vidinio tyrimo detalės yra konfidencialios ir kad jis yra laikomas nepadariusiu pažeidimo, kol nėra priimtas galutinis sprendimas dėl pateiktų kaltinimų.

39. Atliekant tyrimą imamas priemonių įtariamo asmens geram vardui ir orumui apsaugoti. Visi, kuriems žinomos vidinio tyrimo detalės, turi pareigą saugoti vidinio tyrimo konfidencialumą ir niekam neatskleisti su vidiniu tyrimu susijusių detalių (be kita ko, nukentėjusiojo ir įtariamojo asmens tapatybės, pranešimo turinio, surinktų įrodymų turinio, kaltinimų pobūdžio ir kt.). Šios taisyklės išimtys yra galimos teisės aktuose arba šiose Taisyklėse numatytais atvejais.

40. Atliekant vidinį tyrimą gerbiama įtariamo asmens teisė pateikti paaiškinimus dėl kaltinimų. Vidinį tyrimą atliekantis asmuo privalo informuoti įtariamą asmenį dėl pateiktų kaltinimų pobūdžio bei aplinkybių (laiko, vietos, galimai atliktų veiksmų).

41. Jeigu įtariamasis asmuo yra kitas nepilnametis, vidinį tyrimą atlikti įgaliotas asmuo susisiečia su abiem įtariamo asmens tėvais (globėjais) ir praneša apie pradėtą vidinį tyrimą ir pareikštus kaltinimus. Įtariamo asmens tėvams (globėjams) pasiūloma susitikti, susitikimo metu fiksuojamas pokalbio turinys ir suteikiama galimybė pateikti paaiškinimus raštu. Su įtariamo nepilnamečio asmens tėvais (globėjais) palaikomas nuolatinis ryšys.

42. Jeigu įtariamasis asmuo yra pilnametis, vidinį tyrimą atlikti įgaliotas asmuo pasiūlo įtariamam asmeniui susitikti, susitikimo metu raštu fiksuoja pokalbio turinį ir suteikia galimybę pateikti paaiškinimus raštu.

43. Analogiškai vidinio tyrimo veiksmai atliekami ir su kitais įvykio liudininkais. Jeigu liudininkai yra nepilnamečiai asmenys, vidinio tyrimo veiksmai atliekami bendraujant su jų tėvais (globėjais).

VI. Sprendimas dėl vidinio tyrimo išvadų

44. Surinkus visus vidiniam tyrimui reikšmingus duomenis, susitinka visi vidinį tyrimą atlikę asmenys.

45. Įvertinus vidinio tyrimo byloje surinktą medžiagą, vidinį tyrimą atlikę asmenys priima sprendimą dėl vidinio tyrimo. Sprendimas turi būti priimtas vienbalsiai.

45.1. Jeigu nustatoma, kad surinkti duomenys yra nepakankami galutiniam sprendimui priimti, nusprendžiama pratęsti vidinį tyrimą;

45.2. Jeigu nustatoma, jog vidinio tyrimo byloje surinkti duomenys nepagrindžia įtariamo asmens kaltės, nusprendžiama vidinį tyrimą nutraukti;

45.3. Jeigu nustatoma, kad vidinio tyrimo byloje surinkti duomenys rodo kaltinimų apie skriaudą (patyčias) ar priekabiavimą pagrįstumą, nusprendžiama pripažinti kaltinimus pagrįstais ir taikyti sankcijas.

46. Nustačius kaltę dėl skriaudos (patyčių) ir priekabiavimo, gali būti imamas šių priemonių:

46.1. Laikinai arba visam laikui uždrausti dalyvauti visuose arba dalyje Jaunimo centro ugdomosios veiklos užsiėmimų;

- 46.2. Jeigu kaltu pripažintas asmuo ėjo kokias nors pareigas Įstaigos veikloje, jam gali būti taikomos darbo bei viešųjų įstaigų veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose numatytos drausminės sankcijos;
- 46.3. Nustatyti sąlygas, kurių neįvykdžius bus draudžiama toliau dalyvauti Jaunimo centro ugdomuosiuose užsiėmimuose. Sąlygomis gali būti reikalaujama atlyginti nukentėjusiajam, Jaunimo centrui ar kitiems asmenims padarytą turtinę ir neturtinę žalą arba užkirsti kelią panašaus pobūdžio pažeidimams ateityje;

47. Kai įrodoma kaltė dėl priekabiavimo, tas asmuo visais atvejais ir visam laikui atitolinamas nuo Jaunimo centro ugdomosios veiklos.

48. Priėmus sprendimą dėl vidinio tyrimo išvadų, surašomas sprendimas. Nurodomas pranešimo apie galimą skriaudą (patyčias) arba priekabiavimą turinys, atlikti tyrimo veiksmai, nustatyti duomenys, įtariamo asmens paaiškinimai dėl kaltinimų, vidinį tyrimą atlikusių asmenų išvados dėl kaltinimų pagrįstumo (arba nepagrįstumo), dėl pagrindo taikyti sankcijas (arba jų netaikyti) bei siūlomas sankcijų pobūdis. Sprendime dėl vidinio tyrimo išvadų nurodoma surašymo data, sprendimą priėmusių asmenų vardas, pavardė ir parašai.

49. Jeigu pateiktas pranešimas dėl kaltinimų yra nepagrįstas, Jaunimo centro direktorius spęs, ar pranešimą pateikęs asmuo gali toliau dalyvauti Jaunimo centro ugdomuosiuose užsiėmimuose. Jaunimo centro direktorius ir Įstaigos direktorius kartu sprendžia, koku būdu atitaisyti nepagrįstai apkaltinto asmens garbei ir orumui padarytą žalą.

50. Akivaizdžiai nepagrįsto arba melagingo kaltinimo atveju pranešimą pateikęs asmuo visais atvejais laikinai arba neterminuotam laikotarpiui atitolinamas nuo Jaunimo centro ugdomosios veiklos. Tokiu atveju nepagrįstai apkaltintam asmeniui gali būti patariama kreiptis į teismą dėl garbės ir orumo pažeidimo pripažinimo.

VII. Veiksmai po sprendimo dėl tyrimo išvadų priėmimo

51. Apie priimtą sprendimą informuojami nukentėjusysis, įtariamas asmuo ir, jeigu šie asmenys yra nepilnamečiai, abu jų tėvai (globėjai).

52. Sprendimas dėl vidinio tyrimo yra Įstaigos vidinis sprendimas. Todėl pranešant apie sprendimą dėl vidinio tyrimo paprastai nėra perduodamas priimto sprendimo nuorašas.

53. Siekiant užtikrinti su vidiniu tyrimu susijusių asmenų privatumo apsaugą, vidinio tyrimo bylos turinys yra konfidencialus. Duomenys apie vidinio tyrimo medžiagą nėra teikiami tretiesiems asmenims, išskyrus teisės aktų nustatyta tvarka bei atvejais.

54. Jeigu gaunama įrodymų, susijusių su pasibaigusiu vidiniu tyrimu, Įstaigos direktorius bei Jaunimo centro direktorius įvertina gautus įrodymus. Įstaigos direktoriaus bei Jaunimo centro direktoriaus bendru sutarimu vidinis tyrimas gali būti atnaujintas. Tokiu atveju yra iš naujo atliekami anksčiau nurodyti tyrimo veiksmai, be kita ko, suteikiama galimybė dėl pateiktų duomenų pasisakyti nukentėjusiajam ir įtariamam asmeniui.

55. Priėmus galutinį sprendimą, Įstaigos direktorius skelbia neeilinį dalininkų susitikimą, kad informuotų apie įvykius ir praneštų apie priimtus sprendimus. Pasirašomas specialiai parengtas protokolas, archyvuojama vidinio tyrimo byla.

56. Atsižvelgdama į vidinio tyrimo rezultatus, Įstaigos visuotinis dalininkų susirinkimas, valdyba, direktorius bei Jaunimo centro direktorius peržiūrės šias Taisykles bei jų įgyvendinimo praktiką bei teiks pasiūlymus dėl šių Taisyklių arba jų įgyvendinimo tobulinimo.